LIKUMI

Izdevējs: Ministru kabinets
Veids: noteikumi
Numurs: 322
Pieņemts: 31.05.2022.
Stājas spēkā: 03.06.2022.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 106, 02.06.2022.
OP numurs: 2022/106.1

Ministru kabineta noteikumi Nr. 322

Rīgā 2022. gada 31. maijā (prot. Nr. 29 6. §)

Kārtība, kādā individuālie komersanti un citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā

Izdoti saskaņā ar Grāmatvedības likuma 10. panta trešās daļas 1. punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā individuālais komersants un citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kā arī individuālais uzņēmums, zemnieku un zvejnieku saimniecība, kuras apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 300 000 *euro* (turpmāk – persona), kārto grāmatvedību, ja tā izvēlas vienkāršā ieraksta sistēmu.

2. Persona kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā saskaņā ar šiem noteikumiem, ņemot vērā Grāmatvedības likumu, Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumus Nr. 877 "Grāmatvedības kārtošanas noteikumi" un Ministru kabineta 2021. gada 14. septembra noteikumus Nr. 625 "Prasības kases ieņēmumu un kases izdevumu attaisnojuma dokumentiem un kases grāmatas kārtošanai".

3. Fiziskā persona ir tiesīga veikt saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaiti vienkāršā ieraksta sistēmā, kārtojot tikai ieņēmumu uzskaites reģistru, kurā hronoloģiskā secībā norāda saimnieciskās darbības ieņēmumus, ja šī persona saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ir izvēlējusies vienu no šādām iespējam:

3.1. maksāt samazināto patentmaksu. Persona, kura maksā samazināto patentmaksu, ieņēmumu uzskaites reģistru kārto, ievērojot likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikumus par šā reģistra saturu;

3.2. nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicēja. Tad šī persona ieņēmumu uzskaites reģistru kārto, ievērojot likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikumus par šā reģistra saturu.

4. Uz šo noteikumu 3. punktā minēto personu neattiecas šo noteikumu 5. punktā un II, III, IV un V nodaļā noteiktās prasības. Šī persona ieņēmumu uzskaites reģistrā katra mēneša beigās norāda ieņēmumu kopsummu mēnesī, kā arī var tajā norādīt citu nepieciešamo informāciju vai veikt ieņēmumu analītisko uzskaiti.

5. Kārtojot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, grāmatvedības reģistros uzrāda saimnieciskās darbības naudas plūsmu, tās veidošanās avotus un izlietojumu un saimnieciskajā darbībā izmantotās un saimnieciskajā darbībā iegūtās mantas stāvokļa izmaiņas, lai fiksētu nodokļu aprēķināšanai nepieciešamos datus, kā arī veiktu mantas, tai skaitā pamatlīdzekļu, nolietojuma un norēķinu kontroli.

II. Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaite

6. Persona saimnieciskās darbības ieņēmumus un ar to gūšanu saistītos izdevumus reģistrē (ieraksta) saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnālā (turpmāk – žurnāls). Žurnālu var kārtot elektroniski vai papīra reģistra veidā. Persona, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, ierakstiem izmanto iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja žurnālu (1. pielikums). Persona, kas ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja, ierakstiem izmanto mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja žurnālu (2. pielikums).

7. Saimnieciskās darbības ieņēmumus un ar to gūšanu saistītos izdevumus var nereģistrēt žurnālā:

7.1. ja persona savu saimniecisko darījumu nodrošināšanai veic tikai bezskaidras naudas norēķinus, šim nolūkam izmantojot atsevišķu maksājumu kontu, kuru tai atvēris maksājumu pakalpojumu sniedzējs (Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma izpratnē). Šādā gadījumā visi nepieciešamie dati par personas saimnieciskajiem darījumiem, lai fiksētu nodokļu aprēķināšanai

nepieciešamos datus, tiek iegūti, pamatojoties uz maksājumu pakalpojumu sniedzēja izsniegtajiem maksājumu konta (turpmāk – maksājumu konts) izrakstiem;

7.2. ja persona, kura ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja savu saimniecisko darījumu nodrošināšanai izmanto vienkāršoto nodokļa samaksas risinājumu likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē un veic tikai bezskaidras naudas norēķinus;

7.3. ja persona, kura ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja, savu saimniecisko darījumu nodrošināšanai izmanto vienkāršoto nodokļa samaksas risinājumu un veic gan bezskaidras, gan skaidras naudas norēķinus, un saimnieciskās darbības ieņēmumus reģistrē brīvas formas ieņēmumu sarakstā par skaidrās naudas summu, kas saņemta no fiziskajām personām, un skaidro naudu iemaksā Mikrouzņēmumu nodokļa likuma noteiktajā kārtībā saimnieciskās darbības ieņēmumu kontā.

8. Žurnālu sagatavo un ierakstus izdara tā, lai tajā ietvertā informācija saglabātos Grāmatvedības likumā grāmatvedības reģistriem paredzētajā glabāšanas laikā.

9. Ja žurnālu kārto elektroniski, atbilstoši nepieciešamībai nodrošina tā izdruku.

10. Žurnālu kārto saskaņā ar šādām prasībām:

10.1. katram pārskata gadam iekārto jaunu žurnālu. Pārskata gada sākumā žurnālā norādītajam skaidrās naudas atlikumam kasē un bezskaidrās naudas atlikumam maksājumu kontā jābūt vienādam ar iepriekšējā pārskata gada beigās aprēķināto un žurnālā norādīto skaidrās un bezskaidrās naudas atlikumu;

10.2. ierakstus par katru mēnesi, kurā ir bijuši ieņēmumi vai izdevumi (turpmāk – mēnesis), izdara jaunā žurnāla lapā. Mēneša beigās aprēķina skaidrās naudas atlikumu kasē un bezskaidrās naudas atlikumu maksājumu kontā. Mēneša sākumā žurnālā norādītajam skaidrās naudas atlikumam kasē un bezskaidrās naudas atlikumam maksājumu kontā jābūt vienādam ar iepriekšējā mēneša beigās aprēķināto un žurnālā norādīto skaidrās un bezskaidrās naudas atlikumu;

10.3. mēneša beigās katrā ieņēmumu un izdevumu ailē aprēķina un žurnālā norāda apgrozījuma summu mēnesī, kā arī apgrozījuma kopsummu, skaitot no gada sākuma;

10.4. žurnālā norāda arī tos ārpus saimnieciskās darbības gūtos ieņēmumus, kurus persona iegulda saimnieciskajā darbībā (turpmāk – personiskie ieguldījumi);

10.5. žurnālā norāda arī tos ar saimnieciskās darbības ieņēmumu gūšanu nesaistītos izdevumus, kuri radušies, personai izņemot līdzekļus no saimnieciskajā darbībā gūtajiem ieņēmumiem, lai tos izlietotu personiskajām vajadzībām (turpmāk – personiskajam patēriņam izņemtie līdzekļi);

10.6. ierakstus žurnālā izdara, pamatojoties uz:

10.6.1. ārējiem attaisnojuma dokumentiem (piemēram, maksājumu konta izraksts par personas veiktajiem naudas darījumiem konkrētā datumā vai konkrētā laikposmā, kases čeks, Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēta kvīts vai biļete);

10.6.2. iekšējiem attaisnojuma dokumentiem (piemēram, pašu sagatavots kases ieņēmumu vai izdevumu orderis par vienu vai vairākiem saņemtajiem vai izsniegtajiem kases čekiem vai Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētajām kvītīm, vai biļetēm konkrētā datumā vai konkrētā laikposmā, pašu sagatavots kases ieņēmumu vai izdevumu orderis par personiskajiem ieguldījumiem vai personiskajam patēriņam izņemtajiem līdzekļiem);

10.6.3. naudas izdevumus apliecinošajiem dokumentiem (piemēram, kases čeks, biļete);

10.7. ierakstiem žurnālā, ja nepieciešams, var izmantot tādu iekšēju attaisnojuma dokumentu, kas sagatavots, pamatojoties uz viendabīgu attaisnojuma dokumentu vai naudas izdevumus apliecinošu dokumentu kopsavilkuma datiem. Ja par attaisnojuma dokumentu tiek izmantots maksājumu konta izraksts, var aprēķināt šajā kontā notikušo viendabīgu (līdzīgu) saimniecisko darījumu kopsummas un tās ierakstīt žurnālā ar vienu ierakstu.

11. Personas skaidrās naudas atlikums kasē un bezskaidrās naudas atlikums maksājumu kontos, kā arī saņemtās un izsniegtās naudas summas, kuras norāda žurnālā, ir nošķirtas no personiskajam patēriņam izlietojamām naudas summām. Ja maksājumu kontu izmanto ne tikai norēķiniem saimniecisko darījumu nodrošināšanai, žurnālā norāda visas šajā kontā saņemtās un no tā izsniegtās naudas summas. Naudas summas, kas gūtas ārpus saimnieciskās darbības un izlietotas personiskajām vajadzībām, ja tās ir nošķirtas no saimnieciskajā darbībā iegūtajām un izlietotajām naudas summām, žurnālā neieraksta.

12. Žurnālā ieņēmumus un izdevumus reģistrē (ieraksta) hronoloģiskā secībā pēc naudas plūsmas, tas ir, ieņēmumus norāda to saņemšanas brīdī un izdevumus to samaksāšanas brīdī. Bezskaidrā naudā saņemtos ieņēmumus un izdevumus žurnālā ieraksta pēc maksājumu konta izraksta saņemšanas, ievērojot prasības par darījumu reģistrēšanu grāmatvedības reģistros, ja šie ieņēmumi un izdevumi nav reģistrēti žurnālā pirms minētā izraksta saņemšanas.

13. Žurnālā ieņēmumus un izdevumus norāda *euro* un centos.

14. Ieņēmumus un izdevumus ārvalsts valūtā žurnālā norāda, pārrēķinātus *euro* un centos saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kas ir spēkā šo ieņēmumu gūšanas vai izdevumu izdarīšanas dienas sākumā.

15. Ja kasē vai maksājumu kontā pārskata gada beigās ir nauda ārvalsts valūtā, to pārrēķina uz *euro* un centiem saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās (kursu ieraksta žurnālā). Ja nepieciešams, pārrēķinu var veikt arī mēneša beigās saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu, kas ir spēkā attiecīgā mēneša pēdējās dienas beigās (kursu ieraksta žurnālā). Pēc ārvalsts valūtas atlikumu pārrēķināšanas iegūto novērtējuma palielinājumu žurnālā ieraksta ieņēmumos, bet novērtējuma samazinājumu – izdevumos.

16. Persona, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, žurnāla 12. ailē un 13. ailē norāda tos ieņēmumus, kas likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikti kā saimnieciskajā darbībā gūtie ieņēmumi, bet 19. ailē, 20. ailē un 21. ailē norāda tos izdevumus, kas šajā likumā noteikti kā saimnieciskās darbības izdevumi.

17. Ja persona, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, gūst ieņēmumus gan no lauksaimnieciskās ražošanas, gan no iekšējo ūdeņu zivsaimniecības vai lauku tūrisma, tā žurnāla 12. aili var sadalīt sīkāk, lai nodalītu konkrētos ieņēmumus.

18. Persona, kas nenodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu), žurnāla attiecīgās ailes, kas paredzētas ieņēmumiem vai izdevumiem, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu), var izmantot, lai nodalītu dažādu citu saimnieciskās darbības veidu ieņēmumus un izdevumus.

19. Ja žurnālu kārto elektroniski, žurnāla ailes, kuras neizmanto saimniecisko darījumu reģistrēšanai, var nenorādīt. Šādu žurnālu drīkst papildināt ar jaunām ailēm, lai ierakstītu citu personai nepieciešamo papildu informāciju. Žurnāla ailes atļauts sadalīt sīkāk, ja tas nepieciešams detalizētai informācijas uzskaitei saistībā ar saimnieciskās darbības specifiku vai nodokļiem.

20. Persona, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, žurnāla ailes aizpilda šādā kārtībā:

20.1. 1. ailē "Ieraksta kārtas numurs" norāda žurnālā izdarītā ieraksta kārtas numuru no gada sākuma;

20.2. 2. ailē "Dokumenta nosaukums, numurs un datums" norāda tā attaisnojuma dokumenta vai naudas izdevumus apliecinošā dokumenta nosaukumu, numuru un datumu, uz kuru pamatojoties izdara ierakstu žurnālā. Ja ierakstus žurnālā veic, pamatojoties uz maksājumu konta izrakstu par laikposmu, kas ir ilgāks par vienu dienu, lai reģistrētu šajā laikposmā notikušo viendabīgu (līdzīgu) saimniecisko darījumu kopsummas, attaisnojuma dokumenta datuma vietā norāda attiecīgo laikposmu;

20.3. 3. ailē "Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)" norāda:

20.3.1. saņemtā attaisnojuma dokumenta autora (sagatavotāja) vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām), ja attaisnojuma dokumentu sagatavojusi cita persona;

20.3.2. darījuma partnera vai (ja nav darījuma partnera) pašas personas vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām), ja attaisnojuma dokumentu sagatavojusi persona pati;

20.4. 4. ailē "Saimnieciskā darījuma apraksts" norāda attaisnojuma dokumentā par saimniecisko darījumu ietvertās informācijas īsu aprakstu;

20.5. 5. ailē "Analītiskās uzskaites reģistra numurs vai nosaukums" norāda analītiskās uzskaites reģistra (ja tāds ir) numuru vai nosaukumu, kurā arī ir ierakstīts attiecīgais attaisnojuma dokuments, piemēram, krājuma uzskaites reģistra numurs, debitoru uzskaites reģistra numurs, pamatlīdzekļu uzskaites reģistra numurs;

20.6. 6. ailē "Kase, *euro*, saņemts" norāda saņemtās skaidrās naudas summas;

20.7. 7. ailē "Kase, *euro*, izsniegts" norāda izsniegtās skaidrās naudas summas;

20.8. 8. ailē "Maksājumu konts, *euro*, saņemts" norāda maksājumu kontā saņemtās naudas summas (bezskaidrā naudā ieskaitītās summas un skaidrā naudā iemaksātās summas);

20.9. 9. ailē "Maksājumu konts, *euro*, izsniegts" norāda maksājumu kontā izsniegtās naudas summas (bezskaidrā naudā pārskaitītās summas un skaidrā naudā izņemtās summas);

20.10. 10. ailē "Citi maksāšanas līdzekļi, *euro*, saņemts" norāda ieņēmumus, kas iegūti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā (piemēram, maiņas, ieskaita darījumi);

20.11. 11. ailē "Citi maksāšanas līdzekļi, *euro*, izsniegts" norāda izdevumus, kas izdarīti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā (piemēram, maiņas, ieskaita darījumi);

20.12. 12. ailē "Ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas" norāda ieņēmumus no lauksaimnieciskās ražošanas, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un lauku tūrisma, kā arī saņemto pievienotās vērtības nodokļa kompensāciju, izņemot summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai. Šajā ailē norāda arī saņemto apdrošināšanas atlīdzību par bojāgājušajiem dzīvniekiem, lietavās cietušajiem sējumiem vai citiem apdrošināšanas gadījumiem, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu;

20.13. 13. ailē "Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem" norāda ieņēmumus no pārējās saimnieciskās darbības (izņemot

lauksaimniecisko ražošanu, iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu);

20.14. 14. ailē "Subsīdijas" norāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai;

20.15. 15. ailē "Apgrozījums" norāda 12., 13. un 14. ailes kopsummu;

20.16. 16. ailē "Neapliekamie ienākumi" norāda ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamos ienākumus (piemēram, palīdzība stihiskas nelaimes gadījumos vai citos ārkārtējos gadījumos, ja tā sniegta, pamatojoties uz valsts vai pašvaldību pārvaldes institūciju lēmumu);

20.17. 17. ailē "Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu" norāda personas saņemto aizņēmumu summas, personai atdotās aizdevumu summas, personas saņemtās trešās personas vārdā iekasētās maksājumu summas pārskaitīšanai citai personai (starpniecības maksājumi), nekustamā īpašuma apsaimniekotāja saņemtās maksājumu summas no dzīvokļu īpašniekiem uzkrājumu fondā dzīvojamās mājas uzturēšanas vai uzlabošanas un attīstīšanas darbiem (piemēram, remontam, atjaunošanai, pārbūvei), personiskos ieguldījumus un citus ieņēmumus, kas nav attiecināmi uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanu. Pievienotās vērtības nodokļa maksātājs šajā ailē norāda aprēķinātās, kā arī no valsts budžeta atmaksātās pievienotās vērtības nodokļa summas;

20.18. 18. ailē "Ieņēmumi, *euro*, kopā (15.+16.+17. aile)" norāda 15., 16. un 17. ailes kopsummu;

20.19. 19. ailē "Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu" norāda izdevumus, kas attiecināmi uz lauksaimniecisko ražošanu, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības pakalpojumiem un lauku tūrismu, arī tos izdevumus, kas attiecīgajā laikposmā radušies saistībā ar kaļķošanu, ganību ierīkošanu, akmeņu novākšanu, dziļaršanu, saimniecības teritorijas labiekārtošanu;

20.20. 20. ailē "Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem" norāda izdevumus, kas saistīti ar ieņēmumu gūšanu no citiem saimnieciskās darbības veidiem. Šajā ailē norāda arī atsavināto pamatlīdzekļu (ja to atsavināšanas vērtība uzrādīta ieņēmumos) atlikušo vērtību;

20.21. 21. ailē "Proporcionāli sadalāmie izdevumi" norāda izdevumus, kas sadalāmi starp lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu) un citiem saimnieciskās darbības veidiem, piemērojot proporciju. Ja persona nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu) un veic arī citu saimniecisko darbību un nav precīzi zināms, kāda kopējo izdevumu daļa attiecas uz lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu) un kāda – uz citiem saimnieciskās darbības veidiem, to nosaka proporcionāli minētajiem ieņēmumiem (gada beigās šajā ailē uzkrāto izdevumu summu sadala starp lauksaimnieciskās ražošanas (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un lauku tūrisma) un citiem saimnieciskās darbības izdevumiem proporcionāli attiecīgajiem ieņēmumiem un tos var norādīt 19. vai 20. ailē). Šajā ailē var norādīt arī citus izdevumus, kurus persona proporcionāli attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem;

20.22. 22. ailē "Ar saimniecisko darbību tieši nesaistītās izmaksas" norāda izdevumus, kas atbilstoši likumam "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" nav uzskatāmi par tādiem izdevumiem, kas ir tieši saistīti ar saimniecisko darbību (piemēram, personiskajam patēriņam izņemtie līdzekļi, ziedojumi un dāvinājumi citām personām, galvojuma summas, kuras personai kā galviniekam jāizmaksā saskaņā ar galvojuma līgumu);

20.23. 23. ailē "Izdevumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu" norāda izdevumus, kas saistīti ar saimnieciskajā darbībā izmantoto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegādi (izdevumi, kurus ietver pirkta pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā) un saimnieciskajā darbībā izmantoto pamatlīdzekļu izveidošanu (izdevumi, kurus ietver personas pašas izveidota pamatlīdzekļa sākotnējā vērtībā), avansa maksājumus, kas neattiecas uz pārskata gada ieņēmumiem, izsniegto aizdevumu summas, atdotās aizņēmumu summas, samaksātās trešās personas vārdā iekasētās summas citām personām (starpniecības maksājumi), nekustamā īpašuma apsaimniekotājam samaksātās summas no uzkrājumu fonda, kas izveidots no dzīvokļu īpašnieku maksājumiem dzīvojamās mājas uzturēšanas vai uzlabošanas un attīstīšanas darbiem, samaksātās soda naudas, līgumsodus, naudas sodus, ja to summas nav samērīgas ar darījuma vērtību, un kavējumu naudas, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko persona samaksājusi par sevi, par saimniecisko darbību samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli un tā avansu un citus izdevumus, kas nav attiecināmi uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanu. Pievienotās vērtības nodokļa maksātājs šajā ailē norāda arī pievienotās vērtības priekšnodokļa summas un valsts budžetā samaksātās pievienotās vērtības nodokļa summas;

20.24. 24. ailē "Izdevumi, *euro*, kopā (19.+20.+21.+22.+23. aile)" norāda 19., 20., 21., 22. un 23. ailes kopsummu;

20.25. lai aprēķinātu ar nodokli apliekamo ienākumu, pārskata gada beigās precizē žurnālā uzrādītos izdevumus, izmantojot Saimnieciskās darbības izdevumu precizēšanas reģistru (3. pielikumu) šo noteikumu VII nodaļā noteiktajā kārtībā. Lai aprēķinātu valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par sevi, izdevumu precizēšanu persona var veikt katru mēnesi.

III. Īpaši noteikumi mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaitei

21. Persona, kas ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja, žurnāla ailes aizpilda šādā kārtībā:

21.1. 1.–11. aili aizpilda kārtībā, kāda noteikta šo noteikumu 20.1., 20.2., 20.3., 20.4., 20.5., 20.6., 20.7., 20.8., 20.9., 20.10., 20.11. apakšpunktā personai, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, žurnāla aiļu aizpildīšanas secībā;

21.2. 12. ailē "Saimnieciskās darbības ieņēmumi (apgrozījums)" norāda ieņēmumus no saimnieciskās darbības, no kuru kopsummas aprēķina mikrouzņēmumu nodokli;

21.3. 13. ailē "Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz apgrozījumu" norāda saņemto aizņēmumu summas, personiskos ieguldījumus un

citus personas ieņēmumus, kas nav attiecināmi uz apgrozījumu;

21.4. 14. ailē "Ieņēmumi, *euro* kopā (12.+13. aile)" norāda 12. un 13. ailes kopsummu;

21.5. žurnāla ieņēmumu ailes var sadalīt sīkāk, lai nodalītu attiecīgos ieņēmumus;

21.6. 15. ailē "Izdevumi" var norādīt izdevumus, neizdalot atsevišķi pa to veidiem. Ja nepieciešams, aili var sadalīt sīkāk, lai nodalītu konkrētos izdevumus.

IV. Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaite un to nolietojuma aprēķināšana

22. Saimnieciskajā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu (ja tādi ir) un nemateriālo ieguldījumu (ja tādi ir) uzskaitē un to nolietojuma aprēķināšanā persona ievēro šos noteikumus, likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[5] pantu un Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumus Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" un aizpilda attiecīgās nolietojuma un vērtības norakstīšanas aprēķina veidlapas.

23. Par pamatlīdzekļiem uzskata nekustamās mantas uzskaites vienības (piemēram, zemesgabals, ēka, būve, ilggadīgie stādījumi) un kustamās mantas uzskaites vienības, kuru derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu un sākotnējā vērtība lielāka par 1000 *euro* (piemēram, iekārta vai tās aprīkojums, tehnika, mašīna vai inventārs, transportlīdzeklis, dators, kopētājs).

24. Par nemateriālajiem ieguldījumiem uzskata par samaksu iegūtas bezķermeniskas lietas (piemēram, patents, licence), kuru derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu.

25. Pirkta pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā ietver pirkšanas cenu, kā arī citus tiešos izdevumus.

26. Pirkta pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā var ietvert arī saņemto aizņēmumu procentus, kas samaksāti par laikposmu līdz objekta lietderīgās izmantošanas uzsākšanai (turpmāk – nodošana ekspluatācijā).

27. Citi pirkta pamatlīdzekļa tiešie izdevumi ir, piemēram, pamatlīdzekļa piegādes izdevumi līdz tā izmantošanas vietai, pamatlīdzekļa sagatavošanas izdevumi paredzētajai izmantošanai, kā arī samaksātie muitas maksājumi.

28. Personas pašas izveidota pamatlīdzekļa sākotnējā vērtībā ietver izdevumus, kas tieši saistīti ar pamatlīdzekļa izveidošanu (izgatavošanu vai celtniecību) un sagatavošanu nodošanai ekspluatācijā (piemēram, materiālu izdevumi, algas un sociālās apdrošināšanas maksājumi, pamatlīdzekļa izveidošanā izmantoto pamatlīdzekļu nolietojums, samaksa par saņemtajiem pakalpojumiem). Sākotnējā vērtībā var ietvert arī procentus, kas līdz pamatlīdzekļa nodošanai ekspluatācijā samaksāti par pamatlīdzekļa izveidošanai saņemtajiem aizņēmumiem.

29. Ja pamatlīdzeklis iegūts kārtībā, kāda noteikta īpašumtiesību atjaunošanai, tā sākotnējo vērtību nosaka saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumiem Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība".

30. Ja persona saimnieciskajā darbībā kā pamatlīdzekli iegulda (sāk izmantot) personisko mantu, kas pirkta vai izveidota pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas, pamatojot šīs mantas iegādes vai izveidošanas izdevumu summu ar tās iegādes vai izveidošanas laikā saņemtajiem attaisnojuma dokumentiem, par šāda pamatlīdzekļa sākotnējo vērtību uzskata minētās mantas atlikušo vērtību datumā, kad pamatlīdzekli iegulda (sāk izmantot) saimnieciskajā darbībā. Atlikušo vērtību pamatlīdzeklim, kas iegādāts pēc 2017. gada 31. decembra, aprēķina saskaņā likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[5] pantu un Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumiem Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība", ņemot vērā mēnešu skaitu līdz dienai, kad pamatlīdzekli sāk izmantot saimnieciskajā darbībā.

31. Ja saimnieciskajā darbībā izmantotajam pamatlīdzeklim nav iegādes dokumenta vai dokumentu, kas pamato personas pašas izveidota pamatlīdzekļa sākotnējo vērtību, vai pamatlīdzekļa vērtība nav noteikta atbilstoši šo noteikumu 25. punktam, kā arī ja pamatlīdzeklis iegūts ziedojuma, dāvinājuma vai mantojuma veidā, to var uzskaitīt tikai natūrā (bez novērtējuma naudas izteiksmē).

32. Ja saimnieciskajā darbībā izmantotais pamatlīdzeklis iegūts kā dāvinājums, kuru saņemot ir samaksāts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, šādu pamatlīdzekli uzskaita dāvinājuma līgumā norādītajā vērtībā. Pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība ir dāvinājuma līgumā norādītā vērtība. Atlikušo vērtību pamatlīdzeklim, kas iegādāts pēc 2017. gada 31. decembra, dienā, kad to iegulda (sāk izmantot) saimnieciskajā darbībā, aprēķina saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.[5] pantu un Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumiem Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība", ņemot vērā mēnešu skaitu līdz dienai, kad pamatlīdzekli sāk izmantot saimnieciskajā darbībā.

33. Ja personai radušies izdevumi, kas saistīti ar saimnieciskajā darbībā izmantotajam pamatlīdzeklim (arī ja to uzskaita tikai natūrā) veiktajiem uzlabojumiem, tā atjaunošanu vai rekonstrukciju, kas būtiski palielina šī pamatlīdzekļa ražošanas potenciālu vai pagarina ekspluatācijas laiku, šādus izdevumus uzskaita kā šī pamatlīdzekļa vērtības palielināšanos un tiem aprēķina nolietojumu tādā pašā kārtībā kā attiecīgajam pamatlīdzeklim.

V. Krājumu uzskaite

34. Par krājumiem uzskata izejvielas, materiālus, nepabeigtos ražojumus un izstrādājumus, gatavos ražojumus un izstrādājumus, preces pārdošanai, darba dzīvniekus un produktīvos dzīvniekus.

35. Pirkto krājumu atlikumus novērtē iegādes vērtībā (pirkšanas cenā). Pašražoto krājumu atlikumus novērtē ražošanas pašizmaksā vai zemākajā tirgus cenā.

36. Krājumu uzskaitei persona var iekārtot analītiskās uzskaites reģistru (turpmāk – krājumu uzskaites reģistrs), brīvi izvēloties reģistra veidu (žurnāls vai kartīte) un kārtojot to elektroniski vai izdarot ierakstus papīra reģistrā.

37. Ja krājumu uzskaites reģistru iekārto pirkto krājumu uzskaitei, tajā par katru krājumu uzskaites vienību norāda šādu informāciju:

37.1. ieraksta kārtas numurs;

37.2. ieraksta datums;

37.3. attaisnojuma dokumenta nosaukums, numurs un datums;

37.4. attaisnojuma dokumenta autors vai darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums);

37.5. attiecīgās krājumu uzskaites vienības nosaukums;

37.6. daudzums un vērtība mēneša sākumā (atlikums mēneša sākumā ir vienāds ar atlikumu iepriekšējā mēneša beigās);

37.7. mēnesī saņemto krājumu daudzums un vērtība;

37.8. mēnesī izlietoto krājumu daudzums un vērtība;

37.9. krājumu atlikumu daudzums un vērtība mēneša beigās;

37.10. atzīme par pirkto krājumu samaksu mēnesī vai par krājumiem, par kuriem vēl nav samaksāts piegādātājam (nodrošina samaksāto pirkto krājumu atlikumu vērtības noteikšanu mēneša sākumā un beigās);

37.11. cita informācija (pēc personas brīvas izvēles).

38. Ja krājumu uzskaites reģistru iekārto pašražoto krājumu uzskaitei, tajā norāda tādu pašu informāciju kā par pirktajiem krājumiem, izņemot informāciju par mēnesī saņemto (saražoto) un izlietoto pašražoto krājumu vērtību, kā arī šo krājumu atlikumu vērtību mēneša beigās. Pašražoto krājumu atlikumu vērtību aprēķina un ieraksta reģistrā pārskata gada beigās vai atbilstoši darbības specifikai pārskata gada laikā (mēneša, ceturkšņa beigās).

VI. Citi grāmatvedības reģistri

39. Persona atbilstoši saimnieciskās darbības īpatnībām var iekārtot arī citus grāmatvedības reģistrus, brīvi izvēloties reģistru veidu (piemēram, žurnāls, kartīte) un kārtojot tos elektroniski vai izdarot ierakstus papīra reģistrā. Piemēram, analītiskās uzskaites reģistru debitoru parādu (ja tādi ir) uzskaitei (turpmāk – debitoru parādu uzskaites reģistrs), kreditoru parādu (ja tādi ir) uzskaitei (turpmāk – kreditoru parādu uzskaites reģistrs), darbinieku, samaksāto nodokļu vai līgumu uzskaitei.

40. Par debitoru parādiem uzskata personas prasījumus no citām personām – debitoriem (piemēram, pircēji, pakalpojumu saņēmēji, nomnieki, aizdevumu saņēmēji) – par nesamaksāto vai aizdoto naudu vai citām lietām, kā arī valsts budžetā vai pašvaldību budžetos pārmaksātos nodokļus un nodevas.

41. Par kreditoru parādiem uzskata personas saistības pret citām personām – kreditoriem (piemēram, bankas, piegādātāji, pakalpojumu sniedzēji, darbinieki) – par nesamaksāto vai aizdoto naudu vai citām lietām, kā arī parādu valsts budžetam vai pašvaldību budžetiem par nodokļiem un nodevām.

42. Persona, kura izvēlējusies kārtot debitoru parādu uzskaites reģistru un kreditoru parādu uzskaites reģistru, attiecīgi par katru debitoru vai kreditoru parādu norāda šādu informāciju:

42.1. ieraksta kārtas numurs;

42.2. attaisnojuma dokumenta nosaukums, numurs un datums;

42.3. attaisnojuma dokumenta autors vai darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums);

42.4. saimnieciskā darījuma apraksts;

42.5. norēķinu atlikuma summa mēneša sākumā (atlikuma summa mēneša sākumā ir vienāda ar atlikuma summu iepriekšējā mēneša beigās);

42.6. mēnesī samaksātā parāda summa;

42.7. mēnesī izveidojusies parāda summa;

42.8. norēķinu atlikuma summa mēneša beigās;

42.9. cita informācija (pēc personas brīvas izvēles).

VII. Izdevumu precizēšana

43. Persona, kas ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja, izdevumu precizēšanas tabulas ailes var aizpildīt šādā kārtībā:

43.1. 1. ailē "Pārskata gada izdevumi" norāda:

43.1.1. izdevumus, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu (1. pielikuma žurnāla 19. ailes kopsumma), vai norāda lauksaimniecības izdevumu un proporcionāli sadalīto izdevumu rezultāta summu (1. pielikuma žurnāla 21. ailes aprēķinātās proporcijas rezultāta un 19. ailes kopsumma);

43.1.2. izdevumus, kas saistīti ar citu saimnieciskās darbības veidu (1. pielikuma žurnāla 20. ailes kopsumma), vai norāda ar citu saimnieciskās darbības veidu saistīto un proporcionāli sadalīto izdevumu rezultāta summu (1. pielikuma žurnāla 21. ailes aprēķinātās proporcijas rezultāta un 20. ailes kopsumma);

43.2. 2. ailē "Izdevumi, kas izdarīti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem" norāda attiecināmos izdevumus, kas izdarīti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem;

43.3. 3. ailē "Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz pārskata gada ieņēmumiem" norāda attiecināmos izdevumus, kas izdarīti iepriekšējā gadā, bet attiecas uz pārskata gadu;

43.4. 4. ailē "Krājumu atlikums pārskata gada sākumā" norāda pārskata gada izdevumos iekļaujamo krājumu atlikuma vērtību pārskata gada sākumā:

43.4.1. pirktajiem krājumiem pārskata gada izdevumos iekļauj samaksāto pirkto krājumu atlikuma vērtību pārskata gada sākumā;

43.4.2. pašražotajiem krājumiem pārskata gada izdevumos iekļauj visu krājumu atlikuma vērtību pārskata gada sākumā;

43.4.3. krājumu atlikuma vērtība pārskata gada sākumā ir vienāda ar krājumu atlikuma vērtību iepriekšējā pārskata gada beigās;

43.5. 5. ailē "Krājumu atlikums pārskata gada beigās" norāda no pārskata gada izdevumiem izslēdzamo krājumu atlikuma vērtību pārskata gada beigās:

43.5.1. pirktajiem krājumiem no pārskata gada izdevumiem izslēdz samaksāto pirkto krājumu atlikuma vērtību pārskata gada beigās;

43.5.2. pašražotajiem krājumiem no pārskata gada izdevumiem izslēdz visu krājumu atlikuma vērtību pārskata gada beigās;

43.6. 6. ailē "Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums" norāda pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojumu vai pamatlīdzekļu vērtības samazinājumu no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu kartītes;

43.7. 7. ailē "Precizētie pārskata gada izdevumi (1.–2.+3.+4.–5.+6. rinda)" norāda precizējamo pārskata perioda izdevumu aprēķina kopsummu (1.–2.+3.+4.–5.+6. rinda).

VIII. Noslēguma jautājumi

44. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumus Nr. 188 "Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā" (Latvijas Vēstnesis, 2007, 50. nr.; 2010, 45. nr.; 2013, 136., 188. nr.; 2017, 138. nr.; 2018, 147. nr.).

45. Persona, kas līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai kārto saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnālu saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumu Nr. 188 "Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi,

zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā" pielikumu, var turpināt šo žurnālu kārtot līdz 2022. gada beigām tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar nodokļus reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Ministru prezidenta pienākumu izpildītājs – ārlietu ministrs *E. Rinkēvičs*

Finanšu ministrs *J. Reirs*

1. pielikums
Ministru kabineta
2022. gada 31. maija
noteikumiem Nr. 322

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls

par 20____. gada _____

Persona _____

(fiziskās personas vārds, uzvārds, individuālā uzņēmuma nosaukums)

1. lapa

Ieraksta kārtas numurs	Dokumenta nosaukums, numurs un datums	Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)	Saimnieciskā darījuma apraksts	Analītiskās uzskaites reģistra numurs vai nosaukums	Kase, *euro*	
					saņemts	izsniegts
1	2	3	4	5	6	7
				Atlikums (pārnesums)		x
				Kopā apgrozījums		
				Atlikums (pārnesums)		x

2. lapa

Maksājumu konts, *euro*		Citi maksāšanas līdzekļi, *euro*		Ieņēmumi, *euro*						
saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts	ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas	ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	subsīdijas	**apgrozījums (12.+13.+14. aile)**	neapliekamie ienākumi	ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu	**kopā (15.+16.+17. aile)**
8	9	10	11	12	13	14	**15**	**16**	**17**	**18**
	x		x							
	x		x							

3. lapa

Izdevumi, *euro*					
izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu	izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	proporcionāli sadalāmie izdevumi	ar saimniecisko darbību tieši nesaistītās izmaksas	izdevumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu	kopā **(19.+20.+21.+22.+23. aile)**
19	20	21	**22**	**23**	**24**

2. pielikums
Ministru kabineta
2022. gada 31. maija
noteikumiem Nr. 322

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls

par 20____. gada _____

1. lapa

Persona _____

(fiziskās personas vārds, uzvārds, individuālā uzņēmuma nosaukums)

Ieraksta kārtas numurs	Dokumenta nosaukums, numurs un datums	Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)	Saimnieciskā darījuma apraksts	Analītiskās uzskaites reģistra numurs vai nosaukums	Kase, *euro*		Maksājumu konts, *euro*		Citi maksāšanas līdzekļi, *euro*	
					saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Atlikums (pārnesums)						x		x		x
Kopā apgrozījums										
Atlikums (pārnesums)						x		x		x

2. lapa

Ieņēmumi, *euro*			Izdevumi, *euro*
saimnieciskās darbības ieņēmumi (apgrozījums)	ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz apgrozījumu	**kopā (12.+13. aile)**	
12	13	14	15

3. pielikums
Ministru kabineta
2022. gada 31. maija
noteikumiem Nr. 322

Saimnieciskās darbības izdevumu precizēšanas reģistrs par 20___. gada _____

Nr. p. k.	Nosaukums	Lauksaimnieciskā ražošana	Citi saimnieciskās darbības veidi
1.	Pārskata gada izdevumi		
2.	Izdevumi, kas izdarīti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem		
3.	Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz pārskata gada ieņēmumiem		
4.	Krājumu atlikums pārskata gada sākumā		
5.	Krājumu atlikums pārskata gada beigās		
6.	Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums		
7.	Precizētie pārskata gada izdevumi (1.–2.+3.+4.–5.+6. rinda)		

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"